

Εντοπισμός προβλημάτων των υφιστάμενων δράσεων του ΕΤΕΑΝ και προτάσεις της ΕΣΕΕ για τη βελτίωση της ρευστότητας στην αγορά.

Η ΕΣΕΕ αναγνωρίζοντας τον κομβικής σημασίας ρόλο που καλείται να διαδραματίσει το ΕΤΕΑΝ, αναφορικά με την εξάλειψη των εμποδίων που αντιμετωπίζει η μεγάλη πλειοψηφία των ΜΜΕ όσον αφορά στην απρόσκοπτη πρόσβασή τους στη χρηματοδότηση και μετά από συνάντηση που πραγματοποιήθηκε μεταξύ των Προέδρων του ΕΤΕΑΝ κ. Γιώργου Γεροντούκου και της ΕΣΕΕ κ. Βασίλη Κορκίδη, προέβη στη καταγραφή των βασικότερων παραγόντων, οι οποίοι αποτελούν τροχοπέδη τόσο στην αναπτυξιακή προοπτική των επιχειρήσεων όσο και στην εύρυθμη λειτουργία του Ταμείου. Παρακάτω, παρατίθενται τα σημαντικότερα και τα συνηθέστερα προβλήματα που ανακύπτουν κατά τη συνεργασία μεταξύ ΕΤΕΑΝ, Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων αλλά και οι τεκμηριωμένες προτάσεις/θέσεις του φορέα (ΕΣΕΕ) για άρση του αδιεξόδου και επανεκκίνηση της πραγματικής οικονομίας.

1. Αναδιάρθρωση και αναχρηματοδότηση υφιστάμενων δανείων

Δύο από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αρκετές επιχειρήσεις, οι οποίες σπεύδουν να ρυθμίσουν τα δάνεια του ΤΕΜΠΜΕ που έχουν ήδη λάβει, είναι η υποχρέωση για άμεση καταβολή των τόκων υπερημερίας αλλά και οι απαιτούμενες εκ μέρους των τραπεζών προσημειώσεις σε ακίνητα των ενδιαφερομένων, παρόλο που κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από το ίδιο το ΕΤΕΑΝ. Εξαιτίας λοιπόν της αδυναμίας στην οποία έχουν περιέλθει οι ΜΜΕ, προτείνεται για τους μεν τόκους υπερημερίας η ενσωμάτωσή τους στο συνολικό προς αναδιάρθρωση ποσό, ενώ ταυτόχρονα ενδείκνυται η παραίτηση των τραπεζών από κάθε παράλογη απαίτηση που αντιβαίνει τους κανονισμούς του ΕΤΕΑΝ.

Θα πρέπει να τονιστεί πως η συνδρομή των τραπεζών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην επιτυχή αναδιάρθρωση των δανείων, γεγονός που θα οδηγήσει στην ομαλή αποπληρωμή δανειακών υποχρεώσεων που σήμερα φαίνονται καταδικασμένες, επαναφέροντας αρκετές επιχειρήσεις σε μια πορεία σταθεροποίησης.

Όπως είναι γνωστό οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί, αναφορικά με τη χρησιμοποίησή πόρων του ΕΣΠΑ σε χρηματοδοτικά εργαλεία, είναι πολύ αυστηροί καθώς δεν επιτρέπουν σε καμία περίπτωση τη διάθεσή τους για αναχρηματοδοτήσεις υφιστάμενων δανείων. Ως εκ τούτου θεωρείται επιβεβλημένη από τη πλευρά του Κράτους, η δημιουργία ενός εγγυοδοτικού ή τραπεζικού προϊόντος που θα αποσκοπεί στην αναδιάρθρωση ή την αναχρηματοδότηση δανείων μέσω εθνικών κεφαλαίων, με ιδιαίτερη έμφαση στα παλαιά δάνεια του ΤΕΜΠΜΕ, τα οποία έχουν ληφθεί από περίπου 60.000 επιχειρήσεις. Με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, η παρεχόμενη στις ΜΜΕ δυνατότητα για ρύθμιση των υφιστάμενων δανείων τους εκτείνεται μέχρι το Μάιο του 2014, μίας καταληκτικής προθεσμίας που δεν ανταποκρίνεται στις ισχύουσες, διευρυμένες ανάγκες της αγοράς.

Απώτερος στόχος της αναδιάρθρωσης δανείων θα πρέπει να αποτελεί η μείωση του επιτοκίου, δηλαδή η συρρίκνωση του κόστους των επιχειρήσεων, μέσω δύο εναλλακτικών λύσεων:

- Αλλαγής της κατηγορίας του υφιστάμενου δανείου, το οποίο θα είναι πιο εξασφαλισμένο εξαιτίας της παροχής εγγυήσεων
- Της παροχής επιδοτούμενου επιτοκίου, το οποίο εντάσσεται στο καθεστώς της συγχρηματοδότησης – συνεπένδυσης.

2. Προώθηση εγγυοδοτικών προγραμμάτων – Έναρξη του Προγράμματος Ταμείο Εγγυοδοσίας (ΤΕΠΙΧ)

Ο σχεδιασμός εγγυοδοτικών προϊόντων που θα αφορούν δάνεια κεφαλαίου κίνησης ή/και επενδυτικά, θα πρέπει να είναι ελκυστικός προς τις τράπεζες και συνάμα χρηστικά για τις επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, η υφιστάμενη εγγυοδοτική δράση του ΕΤΕΑΝ δεν ενθαρρύνει τις τράπεζες, καθώς το Ταμείο δεν παραιτείται της ένστασης διζήσεως, με αποτέλεσμα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να ζητούν επιπλέον εξασφαλίσεις, παρόλες τις εγγυήσεις που τους παρέχονται.

Ακόμη ένας ανασταλτικός παράγοντας στην επίτευξη ικανοποιητικών ποσοστών απορροφητικότητας και υψηλής ζήτησης των εγγυοδοτικών εργαλείων που σχεδιάζει και υλοποιεί το ΕΤΕΑΝ, αποτελεί η ανεπαρκής ενημέρωση και το έλλειμμα επικοινωνίας εκ μέρους του Ταμείου προς τους άμεσα ενδιαφερόμενους, δηλαδή τις επιχειρήσεις και τις τράπεζες. Ως εκ τούτου, η επικοινωνιακή πολιτική του φορέα θα πρέπει να αναθεωρηθεί ριζικά, προκειμένου να μην παρατηρούνται φαινόμενα εκτροχιασμού της πορείας υλοποίησης των προγραμμάτων αλλά και να ευεργετηθούν από τις ευνοϊκές ρυθμίσεις των δράσεων όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις.

Ειδικά για το ΤΕΠΙΧ, εντοπίζονται αρκετά προβλήματα ήδη από την έναρξη της λειτουργίας του, εξαιτίας τόσο της ελλιπούς διάχυσης της πληροφόρησης αλλά και της περιορισμένης διαφήμισής τους φορείς υλοποίησης της δράσης. Η πρόταση της ΕΣΕΕ εδώ και δύο χρόνια είναι ο σχεδιασμός ενός υβριδικού προϊόντος, το οποίο θα συνδυάζει την επιδότηση επιτοκίου που επιτυγχάνεται από την συν-επένδυση πόρων με το προϊόν της εγγυήσης από το ΕΤΕΑΝ. Μάλιστα η πρόταση αυτή είχε κατατεθεί στην επενδυτική επιτροπή του ΤΕΠΙΧ από την ΕΣΕΕ και αφορά στον συνδυασμό των δράσεων συν-επένδυσης πόρων για την παροχή επενδυτικών δανείων που τρέχουν από το 2012. Στο πλαίσιο αυτό, μέρος του δανείου που προέρχεται από τους τραπεζικούς πόρους θα μπορούσε να είναι εγγυημένο από το ΕΤΕΑΝ, ώστε οι τράπεζες να μην ζητούν εξασφαλίσεις από τις επιχειρήσεις.

Τα μελλοντικά εγγυοδοτικά προϊόντα θα δύνανται να λειτουργούν συνδυαστικά με όλες τις υφιστάμενες δράσεις του ΕΤΕΑΝ, του Jeremie και της ΕΤεΠ, οι πόροι των οποίων παραμένουν «παρκαρισμένοι» στις τράπεζες εξαιτίας των υψηλών απαιτήσεων για εξασφαλίσεις που προβάλλουν οι τελευταίες. (πολλές φορές φτάνουν το 120% του δανεισθέντος ποσού). Δυστυχώς, παρατηρείται μία υποβάθμιση της σημασίας των εγγυήσεων ως σύγχρονου χρηματοδοτικού εργαλείου, σε αντίθεση με την πληθώρα των δράσεων επιδοτούμενων επιτοκίων οι οποίες μένουν αναξιοποίητες λόγω της έλλειψης εξασφαλίσεων.

3. Άρση περιορισμών γεωγραφικής κατανομής

Ο υπάρχων εθνικός σχεδιασμός δεν ικανοποιεί τη ζήτηση που καταγράφεται στο σύνολο της επικράτειας, με αποτέλεσμα να καθίσταται επιτακτική ανάγκη η μεταβίβαση περισσότερων αρμοδιοτήτων από το κέντρο στις περιφέρειες.

Οι αυστηροί κανονισμοί που διέπουν την εφαρμογή δράσεων του ΕΣΠΑ πολλές φορές λειτουργούν ως τροχοπέδη στην ομαλή απορρόφηση των πόρων, με ενδεικτικότερο παράδειγμα τη γεωγραφική κατανομή των πόρων ειδικά στα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Ασφαλώς είναι απαραίτητο να διατηρηθεί ο

περιφερειακός χαρακτήρας των προγραμμάτων, ωστόσο σε κάποιες περιπτώσεις που παρατηρείται εξάντληση προϋπολογισμού στις κεντρικές περιφέρειες σε συνδυασμό με μηδενική σχεδόν απορρόφηση σε άλλες, θα πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα ανακατανομής πόρων για το συμφέρον της εθνικής οικονομίας.

Στην κατανομή των κονδυλίων με βάση την ζήτηση που καταγράφεται σε κάθε περιφέρεια, θα μπορούσε να συμβάλλει μία κοινά αποδεκτή αρχή/υπηρεσία, η οποία θα αναλάμβανε το συντονισμό αναφορικά με τη μεταφορά πόρων σε προγράμματα που εμφανίζουν ιδιαίτερα υψηλή ζήτηση, μέσα στην ίδια τη περιφέρεια, ενώ σε 2ο επίπεδο θα μπορούσε να εξεταστεί το ζήτημα της μεταφοράς πόρων από τη μία περιφέρεια στην άλλη.

Στη σύσταση μίας τέτοιας υπηρεσίας μπορεί να συμβάλλει μία πιθανή συνεργασία μεταξύ του ΕΤΕΑΝ και του Ευρωπαϊκού Επενδυτικού ταμείου (EIF), μέσω της υποβολής σχετικών προτάσεων τόσο στην Task Force όσο και στο ΥΠΙΑΝ.

4. Απλοποίηση διαδικασιών & διοικητικών απαιτήσεων

Δεν υπάρχει καμία αμφισβήτηση πως ένας από τους σημαντικότερους, αν όχι ο σημαντικότερος παράγοντας, της κωλυσιεργίας που καταγράφεται στην υλοποίηση αρκετών δράσεων/προγραμμάτων, είναι ο τεράστιος όγκος των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων, με άμεση συνέπεια τη χαμηλή απορροφητικότητα κονδυλίων που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αποτελεί επιτακτική ανάγκη η δημιουργία ενός φορέα/αρχής, που θα αποτελείται από στελέχη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αλλά και του ΥΠΙΑΝ, ο οποίος θα συμβάλλει στη μείωση του γραφειοκρατικού κόστους και της καλύτερης εξυπηρέτησης των Μμε. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η δημιουργία κοινών reports που εκδίδουν σε μηνιαία βάση το ΕΤΕΑΝ, το EIF και η ΕΙΒ (να μην υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις αιτήσεις που συμπληρώνονται από τους ενδιαφερομένους), θα λειτουργούσε ευεργετικά τόσο για τις ΜΜΕ όσο και για τις τράπεζες.

Επιπροσθέτως η θέσπιση ενός κεντρικού συστήματος παροχής πληροφοριών και στατιστικών δεδομένων, θα διευκόλυνε σε πολύ μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση μίας ξεκάθαρης και αντιπροσωπευτικής εικόνας για την πορεία των προγραμμάτων αλλά και για την απορροφητικότητα των κονδυλίων. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται ευκολότερος ο σχεδιασμός μελλοντικών δράσεων/προγραμμάτων, τα οποία θα είναι ελκυστικά, ευέλικτα και θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των ΜμΕ.

5. Σύσταση ενιαίας διαχειριστικής αρχής για την αποφυγή επάλληλων ή επικαλυπτόμενων προγραμμάτων

Ένα από τα βασικά προβλήματα που παρατηρούνται και εμποδίζουν την ουσιαστική απορρόφηση πόρων του ΕΣΠΑ είναι ο μη συντονισμός των διαφορετικών δράσεων είτε αφορούν δράσεις επιδότησης, είτε τραπεζικά προϊόντα μέσω ΕΤΕΑΝ και Jeremie (Financial Engineering). Διαπιστώνεται μία αδυναμία συνεννόησης και συγχρονισμού σε μεγάλο αριθμό δράσεων, οι οποίες όχι μόνο δε λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους αλλά διακρίνονται από έντονα στοιχεία αλληλοεπικάλυψης.

Εκείνο λοιπόν που απαιτείται είναι η απλοποίηση των διαδικασιών, σε ότι αφορά τους πόρους του ΕΣΠΑ που χρησιμοποιούνται σε σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, καθώς το υφιστάμενο σύστημα διακρίνεται από πολυκερματισμό τόσο σε επίπεδο υπουργείων όσο και σε επίπεδο φορέων. Σαν αποτέλεσμα σχεδιάζονται αλληλεπικαλυπτόμενες δράσεις, που προκαλούν σύγχυση και ανασφάλεια/αναστάτωση στην αγορά.

Η ΕΣΕΕ προκειμένου να αρθεί το οικονομικό αδιέξοδο, προτείνει τη λειτουργία μίας διαχειριστικής μονάδας σε επίπεδο Υπουργείων (π.χ. Γραμματεία Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε επίπεδο γραφείου Πρωθυπουργού) και ενός μονάχα φορέα σχεδιασμού και εφαρμογής προγραμμάτων. Παράλληλα, μία πιθανή συνεργασία ΕΤΕΑΝ και EIF για την από κοινού εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων με ενιαία reports, θα συνεισφέρει στην αποφυγή αλληλοεπικαλυπτόμενων ενεργειών και στην εξοικονόμηση πολύτιμου χρόνου.